

Ostatnią prelegentką była dr Anna Piesiak-Robak z UAM, która przedstawiła obywatelski wymiar projektu „Cyfrowa Dziecięca Encyklopedia Wielkopolan”, realizowanego obecnie w wybranych szkołach podstawowych we wszystkich gminach województwa wielkopolskiego. Polega on na tworzeniu biogramów lokalnych bohaterów, wybieranych przez zespoły uczniowskie pod opieką nauczycieli i umieszczaniu ich na platformie cyfrowej w Internecie. W sumie przewidziano 1808 biogramów, które wraz z materiałami (archiwalnymi nagraniami, skanami aktów metrykalnych czy kopiami dokumentów związanych z losami bohaterów) stworzą unikalną w skali kraju dziecięcą encyklopedię Wielkopolan, której wartość edukacyjna jest nie do przecenienia.

Po wygłoszeniu wszystkich referatów oraz dyskusji konferencję podsumował dr Piotr Kuśniak, uznając ją za niezwykle inspirującą i ciekawą.

Mariusz Menz

WALNY ZJAZD CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA INSTYTUT ZACHODNI

Podzielony zwyczajowo na część merytoryczną i sprawozdawczo-wyborczą Walny Zjazd Członków Stowarzyszenia Instytut Zachodni odbyło się 3 grudnia 2014 r. Otworzył go przewodniczący Kuratorium Stowarzyszenia Instytut Zachodni prof. dr hab. Tomasz Budnikowski. Spotkaniu towarzyszył referat Angeliki Menze pt. „Działalność Polsko-Niemieckiego Koła Gospodarczego”, a prace funkcjonującego w strukturach Stowarzyszenia Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej (RODM) przybliżyły: Joanna Kalińska i Katarzyna Trzeciak.

W pierwszej części zebrani wysłuchali wykładu gościa. Angelika Menze – przedstawiona przez prowadzącego jako „Niemka-Poznanianka” - krótko nakreśliła początki swojego pobytu w Polsce (praca w szkole, niemieckie towarzystwo gospodarcze). Następnie omówiła dwa zasadnicze rodzaje swojej działalności: w Kole Gospodarczym Polsko-Niemieckim i reprezentowanie interesów Brandenburgii. Podkreśliła ciągłą ewolucję Koła (którego skład stanowią po połowie Polacy i Niemcy; skupia ono małe przedsiębiorstwa, często rodzinne) i podejmowanej przez instytucję tematyki (rosnąca rola kwestii kulturalnych). Pierwotna „reprezentacja niemieckich interesów gospodarczych” przeobraziła się w „integracyjną grupę firm polsko-niemieckich”. Inicjatywa współpracy z regionami ościennymi zrodziła się przed laty w zamysle sprawującego w latach 2002-2013 urząd premiera Brandenburgii Matthiasa Platzka. Przedstawicielstwo tego kraju związkowego ma na celu sprzyjanie zacieśnianiu kontaktów na wielu poziomach, w zakresie gospodarczym, społecznym czy kulturalnym. Chodzi o stymulowanie dialogu, oferowanie płaszczyzn wymiany poglądów, lepsze wzajemne poznanie i poszukiwanie wspólnych punktów dalszej współpracy. Wystąpienie to skomentował T. Budnikowski, wskazując na wciąż niską znajomość Brandenburgii wśród Polaków, mimo bliskości geograficznej. Dyrektor IZ dr Michał Nowosielski zainteresował się możliwościami kooperacji w ramach Partnerstwa Odry. A. Menze zwróciła uwagę na niedookreślony charakter zakresu jej zadań, co teoretycznie daje okazję angażowania się w inne projekty, w tym Partnerstwo Odry. Wyraziła zainteresowanie współpracą w tej formule. T. Budnikowski przypomniał o dotychczasowej tradycji współpracy IZ z Poczdamem, w którą zaangażowany był m.in. prof. Andrzej Sakson, wspominając także inne przykłady takich relacji. Dr Maria Wagińska-Marzec zapytała o kwestie współpracy kulturalnej - A. Menze podała przykłady koncertów organizo-

wanych przy współudziale Polaków w Brandenburgii i Berlinie oraz wyraziła życzenie dalszego rozwijania oddolnych inicjatyw w tym zakresie.

Drugą, sprawozdawczą część Walnego Zjazdu otworzyła prof. Jadwiga Kiwerska, prosząc przewodniczącego o złożenie sprawozdania z działalności Stowarzyszenia za lata 2011-2013. Organizacja wspierała w minionej kadencji Instytut Zachodni poprzez działalność organizacyjną i finansową. Pozyskiwane środki przeznaczono na działalność wydawniczą (m.in. edycję „Przeglądu Zachodniego” i tłumaczenia dla „WeltTrends”), urządzenie Gabinetu Profesora Krzysztofa Skubiszewskiego, jak i organizację dwóch konferencji. W sumie rozdysponowano kwotę ok. 380 tys. złotych.

Następnie głos zabrała wiceprzewodnicząca Kuratorium J. Kalińska, która zwróciła uwagę na będącą niewątpliwym przejawem rozwoju tzw. trzeciego sektora w Polsce działalność RODM w zakresie społeczeństwa obywatelskiego. Omówiła pokrótce najważniejsze podjęte przez instytucję projekty z tego obszaru, dotyczące wspierania organizacji pozarządowych, dialogu i konsultacji społecznych oraz wolontariatu. Zacytowała raport zewnętrznej firmy audytorskiej, wysoko oceniający (zapewne dzięki współpracy z IZ), działalność RODM w obrębie nauki. W dalszej kolejności K. Trzeciak przybliżyła w prezentacji prace będącego następcą Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej RODM. Omówiła najważniejsze konferencje, debaty, spotkania, wykłady (w tym cykl prowadzony przez profesorów IZ), wystawy, szkolenia, obchody rocznic czy gry miejskie, a także wydawane biuletyny, *newslettery* oraz organizowane konkursy i podkreśliła obecność ośrodka w mediach społecznościowych.

Kolejnym punktem porządku zebrania było sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, które zaprezentowała prof. Ilona Romiszewska. Zaznaczyła, że do kompetencji Komisji należy jedynie ocena działalności finansowej. W latach 2011-2013 przychody Stowarzyszenia pochodziły zasadniczo z dotacji statutowej, zwiększonej przychodami z działalności gospodarczej. I. Romiszewska podkreśliła istotną zmianę wysokości tych środków (ponad 1,6 mln zł) w porównaniu z sumami dostępnymi jeszcze kilkanaście lat temu. Składki członkowskie stanowią promil przychodów, niewielkie znaczenie mają także darowizny. Otrzymane dotacje przeznaczono w ciągu badanych trzech lat na realizację 18 projektów, cztery są nadal w trakcie realizacji. Dalej zaznaczyła, że trudności w ocenie finansowej wynikają z faktu, że Stowarzyszenie podejmuje niezwykle ważną działalność, ale niestety dość odmienną od idei przyswiecejającej jego powstaniu. Dlatego Komisja Rewizyjna zwróciła się do Kuratorium o przegląd i zdefiniowanie na nowo zadań statutowych. Pozytywnie oceniono wypracowany zysk. W konkluzji Komisja Rewizyjna wniosła o udzielenie Kuratorium Stowarzyszenia IZ absolutorium za lata 2011-2013. W odpowiedzi na to przewodniczący zaproponował, aby w pierwszym kwartale 2015 r. podjąć dyskusję na temat dalszej realizacji zadań i charakteru działalności Stowarzyszenia. M. Nowosielski zgodził się z potrzebą rewizji statutu Stowarzyszenia, podkreślając, że IZ jest zainteresowany dalszą współpracą ze Stowarzyszeniem, ale wymaga ona zdefiniowania na nowo. J. Kalińska z kolei zaakcentowała potrzebę dalszej ścisłej i obopólnie korzystnej współpracy. Inni obecni na Walnym Zjeździe członkowie Stowarzyszenia: prof. A. Sakson, dr Krystyna Sikorska-Dzięgielewska, prof. Piotr Kalka, prof. I. Romiszewska i prof. Bohdan Gruchman w swoich wypowiedziach podkreślali, że choćby ze względu na upływ czasu, istnieje potrzeba przeformułowania statutu Stowarzyszenia i dostosowania go do zmieniającej się rzeczywistości, także małych i niepewnych funduszy. Odnosząc się do tych wypowiedzi K. Trzeciak omówiła trudności finansowe, w tym wymagania dysponowania tzw. wkładem własnym przy aplikowaniu do wielu projektów. Zaznaczyła, że wypracowane zyski służą zapewnieniu stabilności Stowarzyszenia. Po dyskusji odbyło się jawne głosowanie nad absolutorium dla Zarządu Stowarzyszenia, które poprowadziła J. Kiwerska. Zostało ono udzielone.

Następnie przystąpiono do wyłonienia nowych władz stowarzyszenia – Komisji Rewizyjnej i Kuratorium. W wyniku głosowania wybrano następujący skład Kuratorium na trzyletnią kadencję: prof. Maria Zmierczak, dr Krystyna Sikorska-Dzięgielewska, prof. T. Budnikowski, dr Hanka Dmochowska, J. Kalińska, dr Natalia Jackowska i dr Marta Götz. Do Komisji Rewizyjnej wybrano: I. Romiszewską, Piotra Kalkę oraz dr. Piotra Kubiaka.

Marta Götz

JUBILEUSZ 70-LECIA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Uroczyste obchody 70-lecia istnienia Instytutu Zachodniego odbyły się 12 grudnia 2014 r. w siedzibie placówki przy ul. Mostowej w Poznaniu. Spotkanie swoją obecnością uświetnili goście reprezentujący instytucje publiczne. Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego reprezentował jego doradca - prof. Tomasz Nałęcz. Obecni byli sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów prof. Władysław Bartoszewski, sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Marek Ratajczak, posłanki do Parlamentu Europejskiego Krystyna Łybacka i Agnieszka Kozłowska-Rajewicz oraz posłowie na Sejm RP. Nie zabrakło przedstawicieli placówek naukowych, wśród których byli rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza prof. Bronisław Marciniak i prorektor Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu prof. Maciej Żukowski oraz przewodniczący Rady Głównej Instytutów Badawczych prof. Leszek Rafalski. Instytucje administracji samorządowej oraz rządowej szczebla wojewódzkiego reprezentowali, m. in. wojewoda wielkopolski Piotr Florek, marszałek województwa wielkopolskiego Marek Woźniak oraz wiceprezydent miasta Poznania Jakub Jędrzejewski. Wśród gości uroczystości rocznicowych było także wielu innych przedstawicieli świata nauki, polityki i biznesu, zarówno z kraju, jak i zagranicy.

Spotkanie rozpoczął dyrektor Instytutu Zachodniego dr Michał Nowosielski, który po powitaniu gości podjął refleksję zawierającą ważne pytania o relację pomiędzy światem nauki i polityki, a zarazem pomiędzy jednostkami naukowymi a instytucjami publicznymi. Powodem tych rozważań była trudna sytuacja Instytutu Zachodniego wynikająca z obowiązującego obecnie systemu dotowania instytutów badawczych. Dyrektor przedstawił wyzwania stojące przed placówką i możliwości sprostania im, m.in. poprzez realizację celów statutowych dla nauki oraz instytucji państwa polskiego w zakresie wiedzy eksperckiej. Zwrócił również uwagę na ciekawe zjawisko powtarzalności kryzysów w historii placówki, którą dostrzegł już kilka dekad wcześniej prof. Andrzej Kwilecki.

Następnie poproszono o zabranie głosu prof. Tomasza Nałęcza, który odczytał list prezydenta RP Bronisława Komorowskiego. W przesłaniu podkreślone zostało znaczenie pracy zespołu Instytutu dla kształtowania się relacji polsko-niemieckich w ostatnich dekadach. B. Komorowski złożył gratulacje i podziękował pracownikom placówki za pracę badawczą oraz implementowanie jej wyników naukowych w praktyce społecznej i politycznej. List zawierał nawiązanie do niedawnego wystąpienia prezydenta RP w *Bundestagu*, w którym podkreślone zostały osiągnięcia i droga partnerstwa polsko-niemieckiego. Prezydent B. Komorowski podkreślił, że wiele „kamieni milowych” na tej pełnej istotnych symboli drodze wiązało się właśnie z Instytutem Zachodnim i działaniami jego pracowników. W przesłaniu nie zabrakło